

KATHARINA WINKLER

Blauschmuck
Podoabe albastre

Traducere de Mariana-Virginia Lăzărescu

– ediție bilingvă –

NICULESCU

Accastă carte a apărut cu sprijinul oferit de TRADUKI, o rețea literară din care fac parte Ministerul Federal pentru Europa, Integritate și Afaceri Externe al Republicii Austria, Ministerul Afacerilor Externe din Republica Federală Germania, Fundația Culturală Elvețiană Pro Helvetia, KulturKontakt Austria (din însărcinarea Cancelariei Federale a Republicii Austria), Goethe-Institut, Agenția Slovenă de Carte JAK, Ministerul Culturii din Republica Croația, Resortul pentru Cultură al guvernului Principatului Liechtenstein, Fundația Culturală Liechtenstein, Ministerul Culturii din Republica Albania, Ministerul Culturii și Informației din Republica Serbia, Ministerul Culturii și Identității Naționale din România, Ministerul Culturii din Muntenegru, Ministerul Culturii din Republica Macedonia de Nord, Ministerul Culturii din Republica Bulgaria, Târgul de Carte de la Leipzig și Fundația S. Fischer.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

WINKLER, KATHARINA

Blauschmück = Podoabe albastre / Katharina Winkler ; trad. de Mariana-Virginia Lăzărescu. - Ed. bilingvă. - București : Editura Niculescu, 2019
ISBN 978-606-38-0320-8

I. Lăzărescu, Mariana-Virginia (trad.)

821.112.2

© Suhrkamp Verlag Berlin 2016

Titlu original: *Blauschmück*, von Katharina Winkler

© of the translation: S. Fischer Foundation by order of TRADUKI

© Editura NICULESCU, 2019

Bd. Regiei 6D, 060204 – București, România

Telefon: 021 312 97 82; Fax: 021 314 88 55

E-mail: editura@niculescu.ro

Internet: www.niculescu.ro

Comenzi online: www.niculescu.ro

Comenzi e-mail: vanzari@niculescu.ro

Comenzi telefonice: 0724 505 380, 021 312 97 82

Redactor: Liliana Scarlat

Tehnoredactor: Șerban-Alexandru Popină

Coperta: Carmen Lucaci

Tipărit la Tipografia REAL

ISBN 978-606-38-0320-8

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare și accesare a datelor, fără permisiunea Editurii NICULESCU.

Orice nerespectare a acestor prevederi conduce în mod automat la răspunderea penală față de legile naționale și internaționale privind proprietatea intelectuală.

Nach einer wahren Lebensgeschichte

După o poveste adevărată

Respectiv, Das Heu ist unser Bett. Geruch von geschnittenem Sommer.

Wir liegen quer und übereinander. Wer weiß schon, wem dieser Fuß oder jene Hand gehört.

Mutter?

Wir atmen tief. Wir riechen nach dem vergangenen Tag.
Nach Schweiß, nach Sonne. Wir furzen einander ins Gesicht.

Ich höre sagen, wir Kinder sind zehn.

Ich höre sagen, ich bin die siebte.

Wie eine Kuh wirft meine Mutter ihre Kinder, eins nach dem anderen, zwischen Saat und Ernte und Saat. Dick und schwer steht sie in der Mittagshitze und wendet das Heu. Zwischen zwei Ballen fällt ihr dann ein Kind aus dem Schoß. Einmal Mädchen, einmal Junge, einmal Mädchen, einmal Junge, einmal Mädchen, einmal Junge, wie Perlen auf der Schnur.

Nur einmal kam Junge nach Junge, aber der starb weg, und dann kam gleich ein Mädchen.

Es gibt noch andere Kinderherden auf unseren Hügeln.

Wir heißen Aliye, Hüseyin, Fatma, Mehmet, Yıldız, Ali, Filiz, Sayit, Zehra, Remzi, Selin, Veli.

Ziegen, Zicklein, Schafe, Lämmer, Kinder, Kühe, Kälber, Esel, Pferd. Wir alle sind Herde und Hirten zugleich. Wir hüten einander. Nähren einander und schlagen einander in die Flanken. Mutter behütet uns vor Vater, Vater behütet uns vor den Wölfen, wir Kinder hüten einander, wie die Schafe und Lämmer und Ziegen und Zicklein einander hüten, Hüseyin und Mehmet hüten die Kühe, Sayit und Zehra die Ziegen, Yıldız die Schafe.

Ich hüte die Lämmer.

Noi, copiii, suntem o turmă.

Fânul este culcușul nostru. Miroso de vară, de fân cosit. Stăm culcați de-a curmezișul, unii peste alții. Cine mai știe al cui e piciorul ăsta sau mâna aia!

Mama?

Respirăm adânc. Mirosim a ziua de ieri. A transpirație, a soare. Ne tragem unul altuia părțuri în față.

Se zice că am fi zece copii.

Și că eu aș fi al șaptelea.

Mama mea fată copii ca o vacă, unul după altul, între un semănat și un recoltat și un alt semănat. Grasă și grea, stă în arșița amiezii și întoarce fânul. Între două baloturi de fân îi cade din pânțecă câte un copil. Când o fată, când un băiat, când o fată, când un băiat, când o fată, când un băiat, ca mărgelele dintr-un șirag.

O singură dată s-a născut un băiat după alt băiat, dar a murit curând și, imediat după el, a venit pe lume o fată.

Există și alte turme de copii pe dealurile noastre.

Pe noi ne cheamă Aliye, Hüseyin, Fatma, Mehmet, Yıldız, Ali, Filiz, Sayit, Zehra, Remzi, Selin, Veli.

Capre, iezi, oi, miei, copii, vaci, viței, măgar, cal. Toți suntem în același timp și turme și păstori. Ne păzim unii pe alții. Ne hrănim unii pe alții și ne tragem ghionturi în coaste. Mama ne apără de Tata, Tata ne apără de lupi, noi, copiii, ne apărăm între noi, așa cum se apără oile și mieii și caprele și iezii, Hüseyin și Mehmet păzesc vacile, Sayit și Zehra caprele, Yıldız oile.

Eu păzesc mieii.

Wölfe kommen über den Hügel geflogen, einer nach dem anderen, sechs, sieben, ein Rudel. Sie stürzen sich auf die Schafe, die Zähne voran, zerfetzen die Beute, Gedärme und Mägen voll Gras, reißen sich gegenseitig das Fleisch aus dem Maul, zitternde Gerippe tänzeln zwischen den Gerissenen.

Fressen.

Die Wölfe fressen die Schafe. Sie weiden sie aus.

Sie wühlen in den Gedärmen.

Lunge, Darm, Leber, Milz, Herz.

Das Sterben ist rot. Blut auf weißer Wolle. Blut auf grüner Wiese. Blutspuren, Blutschlieren, tropfendes, fließendes, strömendes Blut.

Als sich das Wolfsrudel zurückzieht, kommen die Fliegen. Schwarze Wolken über den Toten.

Zwischen den Schafen steht plötzlich Yıldız. Ihr schwarzer Zopf tropft, noch nass vom Spielen am Bach.

Vater wird mich erschlagen! Vater wird mich erschlagen!

Und:

Filiz! Filiz!

Als ob ich wüsste, was zu tun ist. Ich spüre hinter mir:

Vater. Sehe ihn in Yıldız' Gesicht. Er läuft den Hügel herauf, hebt seine gebeugten Hände und schreit verzweifelt:

Allah!

Auf dem Schlachtfeld liegen der Tee, der Zucker, das Salz für die Tiere, liegen die Kleider für das kommende Jahr.

Vater ruft nach den Söhnen. Hüseyin und Mehmet laufen herbei und fluchen und klagen: Allah! Dann werfen sie die Kadaver auf Schubkarren.

Lupii vin în goană dinspre deal, unul după altul, șase, șapte, o haită. Se năpustesc asupra oilor, arătându-și colții, sfâșie prada, mațe și intestine pline de iarbă, își smulg unii altora carnea din bot, schelete tremurânde dănțuie printre corpurile sfârțecate.

Înfulecare.

Lupii înfulecă oile. Le sfâșie.

Scormonesc prin mațele lor.

Plămâni, mațe, ficat, splină, inimă.

Moartea e roșie la culoare. Sânge pe lâna albă. Sânge pe pajiștea verde. Urme de sânge, dâre de sânge, sânge picurând, curgând, șiroind.

După ce haita de lupi se retrage, vin muștele. Nori negri peste hoituri.

Dintre oi apare deodată Yıldız. Din coada ei neagră, încă umedă de la joaca în pârâu, picură apă.

O să mă omoare Tata! O să mă omoare Tata!

Și apoi:

Filiz! Filiz!

De parcă eu aș ști ce să fac. Îl simt în spatele meu: pe Tata. Îl văd pe fața lui Yıldız. Aleargă pe deal în sus, își ridică mâinile bătucite și urlă ca un disperat:

Alah!

Pe câmpul de luptă se află ceaiul, zahărul, sarea pentru animale, sunt hainele pentru anul viitor.

Tata strigă după fiii săi. Hüseyin și Mehmet vin în goană, înjurând și văicărindu-se: Alah! Apoi încep să azvârle cadavrele în roabe.

In Schubkarren holpern die Toten zurück in den Stall.

Yıldız ist verschwunden.

Der Rest der Familie versammelt sich im Stall, nimmt die Tiere aus.

Mutter jammert über die blutbefleckte Wolle, die sie nicht mehr weiß waschen oder färben kann.

Als es dunkel wird, sucht Vater nach Yıldız. Drohend läuft er durch den Stall und über die Weide. Yıldız hat sich ins Gebüsch gedrängt, wie ein Hase.

Als Vater sie entdeckt, läuft sie davon, hetzt über die Weide, über die Hügel, in die Wiesendunkelheit und flüchtet sich auf einen Baum.

Vater droht in die Zweige, versucht zu klettern, fällt, flucht, fällt.

Es dämmert, als Vater zurück zum Haus geht, in sein Bett.

Dort schläft Mutter. Mit offenen Augen. Sie wartet, bis Vaters Atem tief ist und ruhig, dann wagt sie sich zu dem Baum. Sie reicht Yıldız Essen in die Zweige:

Bleib, wo du bist.

Von meinem Nachtlager sehe ich die Schwester zwischen den Zweigen in der mondhellen Nacht.

Am nächsten Tag gibt es gebratenes Schafsfleisch.

Wir teilen unser Fleisch mit den Wölfen.

În roabe, cadavrele se întorc hurducăite în grajd.

Yıldız a dispărut.

Ceilați membri ai familiei se adună în grajd, scot măruntaiele din animale.

Mama jelește după lâna pătată de sânge, pe care n-o mai poate nici fierbe, nici vopsi.

Când se întunecă, Tata o caută pe Yıldız. Aleargă amenințător prin grajd și pe pășune. Yıldız s-a ascuns într-un tufiș, ca un iepure.

Când o descoperă Tata, o ia la goană, aleargă într-o suflare prin pășune, peste dealuri, cufundându-se în întunecimea poienilor și găsindu-și refugiul într-un copac.

Tatăl arată amenințător spre crengi, încearcă să se cațere, cade, înjură, cade din nou.

Se lasă noaptea când Tata se întoarce acasă, în patul lui.

Acolo doarme Mama. Cu ochii deschiși. Așteaptă până când respirația Tatei devine profundă și liniștită, abia apoi se încumetă să meargă la copac. Îi dă lui Yıldız mâncare printre crengi:

Rămâi unde ești!

Din culcușul meu nocturn îmi zăresc sora printre crengi, în noaptea scăldată de lună.

A doua zi se servește la masă friptură de oaie.

Ne împărțim carnea cu lupii.

Wenn Vater das Haus betritt, kommt mit ihm die Stille.
Respect Wir erheben uns, unsere Augen sprechen sich ab, Yıldız rückt einen Stuhl hinter Vater, Fatma zieht ihm die Jacke von den Schultern, ich eile in die Küche zum Fass, schöpfe Wasser in eine Schüssel, drei Kellen. Fatma hockt vor Vater, hat seine Schuhe aufgebunden, zieht den rechten Schuh von der Ferse, ich hocke mich neben sie und nehme den linken, Vaters Fuß ist feucht und warm. Ich tauche ihn ins kühle Wasser und wasche den Tag von seiner Sohle. Zehra reicht mir das Handtuch, ich reibe den Fuß trocken und lasse ihn aus meiner Hand in die Sandale gleiten.

Mutter hat gebacken. Es gibt Fladenbrot mit Bohnen und Käse und frischem Ayran.

Beim Essen sitzen wir stumm. So wie Vater uns will.

Die Ehre steht über allem, sagt Vater.
Der Ehre entsteigt die Sonne.
Die Ehre lässt uns ruhig schlafen.
Wir atmen sie. Ein und aus.
Nachts und während des Tages.
Die Ehre muss auf unseren Feldern gedeihen.
Wir essen sie, und die Frauen säugen ihre Kinder damit.
Die Ehre ist meinem Vater das Wichtigste.
Wichtiger als wir Kinder. Oder Mutter.
Die Ehre steht über allem, sagt Vater.
Die Ehre wächst mir über den Kopf.

Când Tata intră în casă, se lasă liniștea odată cu el.
Ne ridicăm, ne înțelegem din priviri, Yıldız așază un scaun în spatele Tatei, Fatma îi ia haina de pe umeri, eu alerg în bucătărie la butoi, torn apă într-un lighean, trei polonice. Fatma se ghemuiește în fața Tatei, îi dezleagă șireturile, îl ține de călcâiul drept și îi trage gheata din picior, eu mă las pe vine lângă ea ca să-i scot gheata din piciorul stâng, piciorul Tatei e umed și cald. I-l scufund în apa rece și-i spăl ziua de pe talpă. Zehra îmi întinde ștergarul, îi usuc piciorul frecându-l și îl las să alunece din mâna mea în sandale.

Mama a copt ceva în cuptor. Avem lipie cu fasole și brânză și *ayran* proaspăt.

Stăm tăcuți în timp ce mâncăm. Așa cum ne vrea Tata.

Onoarea e mai presus de orice, spune Tata.
Din onoare răsare soarele.
Onoarea ne lasă să dormim liniștiți.
O respirăm. Inspirăm, expirăm.
Noaptea și în timpul zilei.
Onoarea trebuie să rodească pe câmpurile noastre.
Noi o mâncăm, iar femeile își alăptează copiii cu ea.
Onoarea este lucrul cel mai de preț pentru Tatăl meu.
Mai de preț decât noi, copiii. Sau decât Mama.
Onoarea e mai presus de orice, spune Tata.
Onoarea mă copleșește.

Wir haben sechs Gärten. Es gibt Kartoffeln, Zwiebeln, Gurken, Tomaten und Paprika, Bohnen und grünen Salat, Mais und Basilikum, Melonen, Kichererbsen und Kraut. Äpfel, Birnen, Marillen, Maulbeeren, Pflaumen, Weintrauben.

Unser Grund ist steinig. Der Nachbargarten ist größer und üppiger.

Das Obst des Nachbarn gehört uns, sagt Mutter, Großvater hat es gepflanzt.

Als Vater jung war, riefen die Nachbarn einen Amtmann aus Kiğı und erklärten den Garten zu ihrem Eigentum.

Vater saß an ihrem Tisch und nickte stumm in die Gesichter der vier Nachbarsöhne.

Vater hatte keine Brüder, also waren sie das Gesetz.

Der Amtmann vermaß das Grundstück und protokollierte, was man ihm diktierte.

Danach füllten die Nachbarn die Gläser und tranken mit Vater auf die gute Nachbarschaft.

Wenn die Maulbeeren im Nachbargarten rot sind, stehlen wir Kinder unser Eigentum zurück, und der süße Saft rinnt uns übers Kinn.

Was wir nicht essen können, sammeln wir in Körbe und bringen es Mutter. Wir trocknen den Sommer, lagern ihn im Keller und essen ihn im Winter.

Den Bach teilen wir mit den Nachbarn. Für uns fließt er neun Tage im Monat. Die anderen Tage leiten ihn die Nachbarn auf ihre Felder und in ihre Gärten. Wir warten dann auf den Bach.

Lange bevor er kommt, höre ich sein Rauschen.

Avem șase grădini. Cu cartofi, ceapă, castraveți, roșii și ardei, fasole și salată verde, porumb și busuioc, pepeni, năut și varză. Mere, pere, caise, dude, prune, struguri.

Pământul nostru e pietros. Grădina învecinată e mai mare și mai bogată.

Fructele vecinului sunt ale noastre, spune Mama, Bunicul a plantat pomii.

Când Tata era tânăr, vecinii au chemat un funcționar din Kiğı și au declarat grădina proprietatea lor.

Tata a stat la masa lor și, fără să scoată o vorbă, a încuviințat, uitându-se în ochii celor patru fii ai vecinului.

Tata nu avea frați, deci ei făceau legea.

Funcționarul a măsurat terenul și a consemnat ce i s-a dictat.

Apoi, vecinii au umplut paharele și au ciocnit cu Tata pentru buna vecinătate.

Când dudele din grădina învecinată sunt roșii, noi, copiii, ne luăm înapoi ce ne aparține, și sucul dulce ni se prelinge pe bărbie.

Tot ce nu putem mânca, adunăm în coșuri și ducem Mamei. Punem vara la uscat, o depozităm în pivniță și o mâncăm iarna.

Pârâul îl împărțim cu vecinii. Pentru noi, el curge doar nouă zile pe lună. În celelalte zile, vecinii îl dirijează spre câmpurile și grădinile lor. Atunci, noi stăm și-l așteptăm.

Îi aud susurul cu mult înainte să apară.